

TARTU FORSELIUSE KOOLI ÕPPEKAVA

* ÜLDSÄTTED

I. KOOLI ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED JA ÜLESEHITUS

1. Riikliku õppekava alusel koostab Tartu Forseliuse Kool kooli õppekava. Tartu Forseliuse Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
2. Kooli õppekava koostamisel lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, ahhaaliku kooli põhimõtetest, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.
3. Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor. Kooli õppekava kinnitab direktor.
4. Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad. Ainekavad on esitatud valdkonniti koondatud lisadena. Lisades esitatakse ka läbivate teemade kavad, mis on seotud põhikoolis klassiti esitatud ainekavadega.
5. Tartu Forseliuse Kooli kooliastmed on:
I kooliaste – 1.–3. klass;
II kooliaste – 4.–6. klass;
III kooliaste – 7.–9. klass.
6. Tartu Forseliuse Kooli õppekava üldosas esitatakse:
 - 1) haridustaseme alusväärtused;
 - 2) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning –põhimõtted;
 - 3) tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati, valikainete loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti;
 - 4) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
 - 5) ülekoolliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
 - 6) õppe ja kasvatuse korraldus ning ajakasutus;
 - 7) hindamise korraldus;
 - 8) varasema õpikogemuse arvestamise alused
 - 9) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
 - 10) tuge vajavate õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
 - 11) karjääriteenuste korraldus;
 - 12) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
 - 13) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.
7. Ainekavad esitatakse põhikoolis klassiti, II ja III kooliastme valikainete ainekavad on esitatud 6.-8.klassi õpilastele.

KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

I. HARIDUSTASEME ALUSVÄÄRTUSED

Riiklikud õppekavas sätestatud alusväärtused tulenevad Eesti Vabariigi Põhiseadusest, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonist, lapse õiguste konventsioonist ja EL alusdokumentidest. Tartu Forseliuse Koolis peetakse väärtustena oluliseks üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus). Tartu Forseliuse Kooli põhiväärtused on järgmised: individuaalsus, loovus, uuendused, koostöö, vastutus, traditsioonid ja kultuur.

Tartu Forseliuse Kool lähtub **ahhaaliku koolimudeli põhimõtetest**. Ahhaaliku kooli mudeli loojateks on teaduskeskus AHHAA, Tartu Forseliuse Kool ja Tartu Ülikool.

Ahhaalik kool on üldhariduskoolide jaoks välja töötatud mudel, mis hõlmab uuendusi ja muudatusi õppekavas, õppetöös, õppekorralduses ja koolikeskkonnas.

Ahhaaliku kooli eesmärk on nüüdisaegse õpikäsituse põhimõtteid rakendades tuua koolikeskkonda rohkem mitteformaalse hariduse elemente ning seeläbi:

- (1) suurendada õppijate õpimotivatsiooni;
- (2) parandada õpilaste suhtumist õppetöösse, eriti loodusteadustesse;
- (3) arendada õpilaste loovust;
- (4) arendada õpilaste enesereguleerimise oskusi;
- (5) arendada õpilaste kriitilise mõtlemise ja otsuse tegemise ning uurimuslikke oskusi;
- (6) parandada õpilaste õppetulemusi loodusainetes;
- (7) kujundada õpilaste sotsiaalseid oskusi nagu kommunikatsioonioskused ja meeskonnatöö oskused;
- (8) suurendada õpetajate motivatsiooni;
- (9) suurendada õpetajate ametialast professionaalsust (õpiringid, tunnivaatlussüsteem IRIS).

Ahhaaliku kooli võtmetegevusteks on **õpitu seostamine igapäevaelu** ja erinevate õppeainetega (ainetevaheline lõiming), **uurimuslike oskuste arendamine**, **koostöine õppimine**, **käed-külge tegevused**, **üldpädevuste** ning **loovuse arendamine**. Õppetööd iseloomustab **õpilaste suurem valikuvabadus** ja võimalus erinevaid lahenduskäike **katsetada**, **uurida** ning **avastada**.

Ahhaaliku kooli mudeli puhul on tegemist **tõenduspõhise**, **tervikliku** ja **nüüdisaegset õpikäsitust** toetava lähenemisega, mille rakendamise puhul on oluline pidev ja eesmärgipärane **koostöö**, et kaardistada kooli hetkeolukord ja vajadused ning vastavalt sellele koostada tegevusplaan ning viia ellu soovitud muutused. Muudatuste ellu viimist (sekkumist) planeeritakse ning viiakse läbi teaduslikele uuringutele toetudes. Muudatuste ellu viimise mõju uuritakse ja vastavalt uuringute tulemustele kohandatakse vajadusel sekkumist.

Ahhaaliku kooli mudeli rakendamise hulka kuuluvad mitmed praktilised ja koolikorralduslikud sammud ning abimaterjalid ja koolitused. Näiteks:

- (1) koolitused õpetajatele ja kooli juhtkonnale (uurimuslik õpe, lõiming, refleksioon, motivatsioon, õppimisstrateegiad, õppimist toetav hindamine, enesereguleeritud õppimine jms.);
- (2) üldõpetuse rakendamine esimeses kooliastmes;
- (3) klassideülene valikainete kursuste süsteem või huviringid;

- (4) ahhaalikud erisündmused (teaduspäev, osalemine Teadlaste Öö festivalil jm);
- (5) käed-külge tegevustel ning uurimuslikul õppel põhinevate õppematerjalide kasutamine;
- (6) paaristunnid ja projektõpe;
- (7) tunnivaatluste ja tagasisidestamise süsteem;
- (8) õpe väljaspool kooli (nt muuseumid, teadus- ja looduskeskused, laborid);
- (9) ellu viidud muutuste mõju uurimine (seire ja uuringud).

II. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING –PÕHIMÕTTED

1. Kool võimaldab õpilastel koolikohustuse täitmise ja põhihariduse omandamise.
2. Kool kujundab sobiva kaasaegse ja turvalise õpi- ja arengukeskkonna, mis toetab teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushinnangute ning käitumisnormide omandamist.
3. Kool kujundab õpilast pidevalt arenevaks isiksuseks, kes on suuteline elama väärikalt, austama iseennast, oma perekonda, kaasinimesi ja loodust, valima ning omandama talle sobivat elukutset, tegutsema loovalt ning kandma vastutust. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.
4. Koolis on olulisel kohal väärtuskasvatus, mis eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja.
5. Õppetöö kavandamisel ja elluviimisel:
 - 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
 - 2) võetakse arvesse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
 - 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
 - 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras;
 - 5) koostatakse loovtöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
 - 6) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
 - 7) rakendatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
 - 8) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
 - 9) koostatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igäühe individuaalsust.
6. I kooliastmes lähtutakse õpetamisel üldõpetuse põhimõtetest. Üldõpetuses seotakse õppeained tervikuks kesksete teemade kaudu. Tartu Forseliuse Kooli I kooliastme õppekava läbivad kesksed teemavaldkonnad on järgmised: mina ja minu väärtused; pärimused ja traditsioonid; kodukoht ja kodumaa; loodus ja keskkond ning ahhaalik maailm (täpsemalt vt Lisa 10).
7. II ja III kooliastmes on loodud õppe-ja kasvatustööd toetav lõimingusüsteem. Loodud lõiminguplaanid kuuluvad kooli ainekavade juurde.
8. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel: õpitulemuste, koolisesteste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil.

III. TUNNIJAOTUSPLAAN ÕPPEAINETI JA AASTATI, VALIKKURSUSTE LOENDID JA VALIMISE PÕHIMÕTTED

1. Riiklikus õppekavas kohustuslikud ained

RÕK	R+L	1.kl	2.kl	3.kl	R+L	4.kl	5.kl	6.kl	R+L	7.kl	8.kl	9.kl
Eesti keel	19	6	7	6	11	5	3	3	6+1	2	2	3
Kirjandus					4		2	2	6	2	2	2
A-keel inglise	3+2		2	3	9	3	3	3	9	3	3	3
B- keel vene/					3			3	9	3	3	3
Matemaatika	10+3	4	4	5	13+3	5	6	5	13	4	4	5
Loodusõpetus	3+1	1	1	2	7	2	2	3	2	2	-	-
Geograafia									5	2	1	2
Bioloogia									5	2	2	1
Keemia									4	-	2	2
Füüsika									4	-	2	2
Ajalugu					3	-	1	2	6	2	2	2
Inimeseõpetus	2	1	-	1	2		1	1**	2	1	1	-
Ühiskonnaõpetus					1	-	-	1	2	-	-	2
Muusika	6	2	2	2	4	2	1	1	3	1	1	1
Kunst	4,5	2	1,5	1	3	1	1	1	3	1	1	1
Tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	4,5	1	1,5	2	5	1	2	2	5	2	2	1
Kehaline kasvatus	8	3	3	2	8	3	3	2	6	2	2	2
RÕK kokku	60+6	20	22	24	73+3	22	25	29	90+1	29	30	32
KOKKU koos valikainetega	68	20	23	25	83	25	28	30	94	30	32	32
Max. tundide arv	68	20	23	25	83	25	28	30	94	30	32	32

I kooliastme muudetud tunnijaotusplaan hakkab kehtima alates 2020/2021 õppeaastast 1.klassist, nii et aastaks 2022/2023 on I kooliastmes muudatus elluviidud kogu I kooliastmes.

** Muudatus 21/22 õppeaastal. Inimeseõpetuse tundide tõstmine senise 4. ja 5.klassi asemel 5. ja 6. klassi. Leiutamise valikaine liigub seega 4.klassi (eelnevalt 5.klassis) ning loovuse valikaine 5.klassi (eelnevalt 6.klassis).

Tunnijaotusplaani alusel on tunnid arvestuslikult teistsuguse pikkusega, kuid on arvestatud riiklikku mahtu. Tunniaegade muudatusest vabanenud tunniressurssi kasutatakse juhendatud õppeks (lõimitud aineõppeks, üldpädevuste arendamiseks). Juhendatud õpe on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja. Õpilase

nädalakoormuse sisse on arvestatud ka klassijuhatajatund, mille jooksul keskendutakse üldpädevuste arendamisele laiemalt.

2. Kooli valikained

Õpilaste valikute hõlbustamiseks tulevikus, nende huvide ja võimete väljaselgitamiseks ja arendamiseks on kool võimaldanud valikainete ja ringitundide baasil II-III kooliastmes valida 9 erineva valikaine seast endale huvipakkumad.

Valikainetest saab õpilane 3 aasta jooksul läbi käia 6, kuna üks valikaine kestab pool aastat. Seega ühes õppeaastas saab õpilane valida 2 valikainet. Valimine toimub õppeaasta esimesel nädalal (valitakse endale sobiv aine õppeaasta I poolaastaks) ja talvel (valitakse endale huvipakkuv aine õppeaasta II poolaastaks). Koos õpivad 6.-8.klassi õpilased ehk siis valikained on klassiülesed. Valikaineid ei ole hindelised, vaid on arvestuslikud. Valikained toetavad läbivate teemade taotlusi.

Kooli valik	I	1.kl	2.kl	3.kl	II	4.kl	5.kl	6.kl	III	7.kl	8.kl	9.kl
Ahhaa – mis? kuidas? miks?			1									
Loovus (ja programmeerimine*)	2			1	1		1**		1	0	1	
Leiutamine					1	1**						
B-keel vene, saksa					4	2	2					
Klassiülesed valikained 6.-8.klass: ettevõtlikult ettevõtjaks, rahatarkus, mõtelda on mõnus, tervislik toitumine ja treening, õnnetund, eluks valmis?!, fotograafia, õppimine avastades, animatsioon, avasta endas muusik, teatrimängud					1			1	2	1	1	
KOKKU	+2		+1	+1	+7	+3	+3	+1	+3	+1	+2	

*Programmeerimine on loovuse ainekavasse integreeritud 3.klassis.

LÄBIVAD TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

- Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada. Läbivate teemade õpe realiseerub:
 - 1) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
 - 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineülelisi, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte, lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust;
 - 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
 - 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
 - 5) koostöös asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutustega ning osaledes klassivälises õppetegevuses, huviringide tegevuses ning maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

- 2. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine**, millega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
- 1) Õpilast suunatakse teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele; arendatakse tema õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega ümberkäimise oskusi.
Ainetundides arendatakse oskust seada endale eesmärged ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt; kujundatakse õpilase valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tutvustatakse haridus- ja koolitusvõimalusi.
Valikainete ja ringitundides tutvuvad õpilased erinevate ametite ja elukutsetega, töösuhteid reguleerivate õigusaktidega ning kodukoha majanduskeskkonnaga.
 - 2) Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisele ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.
 - 3) Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.
 - 4) Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.
- 3. Keskkond ja jätkusuutlik areng**, millega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
- 1) Õpilast suunatakse aru saama loodusest kui terviksisüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest; inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest.
Õpilane õpib väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust ning arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnavalikuid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele.
Õpilane on valmis võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimis-valikuid ja eluviisi.
 - 2) Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatuse kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

- 3) Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.
 - 4) Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervik-süsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonnasse ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.
- 4. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus**, millega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.
- 1) Õpilast suunatakse väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatusi ja vabatahtlikkusele põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivaldatut lahendamist; olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama.
Õpilane õpib tundma ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi; mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist.
Õpilane mõistab enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides, saab aru ettevõtluse rollist ühiskonnas ning suhtub positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse.
 - 2) Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.
 - 3) Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõu-kohastele probleemidele loomulikke lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.
 - 4) Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.
- 5. Kultuuriline identiteet**, millega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud

elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

- 1) Õpilast suunatakse mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana; aru saama kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsusest ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana.

Õpilane on salliv ja suhtub lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunib diskrimineerimist; õpib tundma ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule; teadvustab ning õpib tundma mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust.

Ainetundides omandatakse teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

- 2) Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombes on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatuses kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.
- 3) Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.
- 4) Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

6. Teabekeskond, millega taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.

- 1) Õpilast suunatakse mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi; õpetatakse valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest ning määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet.

Õpilane õpib tundma ja kasutama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabe-keskkondi ning arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

- 2) Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtlusesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisuskuste kujundamist. Õpilase eakohast meedia-kasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

- 3) Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal

õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

- 4) Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus- ja kasvatustöös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, vääртеabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

7. Tehnoloogia ja innovatsioon, millega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

- 1) Õpilast suunatakse omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades; mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus.

Õpilane saab aru tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest.

Õpilane mõistab ja oskab kriitiliselt hinnata tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundada kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes.

Õpilane oskab kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks.

Õpilases arendatakse loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

- 2) Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamise meetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.
- 3) Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.
- 4) Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õues õppe puhul.

8. Tervis ja ohutus, millega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

- 1) Tervisekasvatust põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis.

Arendatakse õpilase terviseteadlikkust, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamist.

Õpilast õpetatakse kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldiseid sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks. Õpilane teadvustab oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega, oskab leida ning kasutada usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid. Õpilane oskab hinnata keskkonna mõju oma tervisele.

- 2) Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.
Õpilast suunatakse tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi, vältima ohuolukordadesse sattumist ja kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ning käitumist.
Õpilane omandab teadmisi ning oskusi käitumiseks ohu- ja kriisiolukordades.
Õpilases kujundatakse õiget liikluskäitumist ja harjumust järgida liikluses kehtivaid norme ning arvestada kaasliiklejaid. Õpilane õpib tundma ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.
- 3) Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjuseid oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.
- 4) Läbiva teema „Tervis ja ohutus“ käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.
- 5) Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

9. Väärtused ja kõlblus, millega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

- 1) Õpilast suunatakse tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid; õpetatakse analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi ning arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma. Õpilane õpib juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel.
Õpilane osaleb kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) käitumisreeglite väljatöötamises ning järgib neid. Õpilane õpib reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumis põhimõtteid, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.
- 2) Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning

demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

- 3) Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamus. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.
- 4) Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtmel. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

10. Õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ja kirjeldus III kooliastmes on esitatud Tartu Forseliuse Kooli loovtööde korraldamise ja läbiviimise juhendis (Lisa 11).

11. Läbivate teemade nagu „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ ning „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ elluviimisel lähtutakse lisaks ainetundides käsitletule ka Tartu Forseliuse Kooli ettevõtlus- ja karjääriõpetuse tegevuskavast (Lisa 12).

IV. ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕHIMÕTTED

1. Põhikooli lõpetaja peab olema valmis õpingute jätkamiseks võõrkeelses keskkonnas, mistõttu kool osaleb rahvusvahelistes projektides, eesmärgiga aidata kaasa õpilaste suulise ja kirjaliku eneseväljenduse parandamiseks õpitavates võõrkeeltes.
2. Vähemalt kord õppeaastas korraldab kool projektipäevi erinevate õppeainete ja läbivate teemade lõimimiseks praktiliste tegevustena.
3. Õpilaste ettevõtlikkuse arendamiseks loob kool võimalused õpilasprojektide kirjutamiseks ja nende läbiviimiseks.
4. Vähemalt kord õppeaastas, kuid mitte rohkem kui kord kuus võib kool korraldada õpilastele e-õppe päeva, mis toetab õpilaste iseseisvaks õppijaks kujunemist.

V. ÕPPE JA KASVATUSE KORRALDUS NING AJAKASUTUS

1. Õppe ja kasvatus korralduse eelduseks on õpilase arengut soodustav õpikeskkond, mis on õpilasi ümbritsev vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslus. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust. Kool korraldab õppe, mis edendab ja kaitseb õpilaste vaimset ning füüsilist tervist.
2. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere, mille käigus luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusesega seotud osaliste vahel. Kõiki õpilasi koheldakse eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära.
Koolipere liikmete vahel jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus; märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest. Koolis välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist.
Õpilased ja õpetajad on avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale.
Õpilastele luuakse võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega.
Koolis luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel.
Koolielu kujundatakse inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine.
Koolielu korraldus lähtub rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.
3. Füüsilist keskkonda kujundades jälgitakse, et kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas ning et õppes oleks võimalik kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat. Õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu. Kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele.
Ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega, kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja –vahendeid.
Koolis on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.
4. Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas (e-õppe päev).
5. Koolis on õpe korraldatud õppeaastati. Õppeaasta jaguneb trimestriteks või kaheks poolaastaks, lähtuvalt kooliastmest ja õppeainest. Õppeaasta jooksul on õpilastel 5 koolivaheaega. Trimestrites ja poolaastas on õpe korraldatud õppepäevadena. Õppepäevadel on õpilase õppetöö korraldatud õppetundidena.
6. Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, projektipäev, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja.

7. Õppetunni pikkus on 40, 45 või 85 minutit. Pikemad tunnid toetavad õpilaste kriitilise mõtlemise ja probleemilahendamise oskust ning annavad parema võimaluse arvestada õpilaste individuaalsete iseärasustega. Lisaks on õpilastel päevas vähem üleminekuid, mis soodustab sügavamalt õppimist.
8. Kool võib suvevaheajal korraldada täiendava õppega seotud tegevusi, arvestades, et põhiharidust omandavale õpilasele on tagatud vähemalt kümne järjestikuse nädala pikkune puhkus kõigist õppe ja eksamitega seotud tegevustest.
9. Koolil on päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust (sh tunniplaani). Kooli päevakavas määratakse õpilaste õppetöö korraldus õppepäevadel.

VI. HINDAMISE KORRALDUS

1. Hindamise eesmärk.
 - 1) Teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk on toetada õpilase arengut, anda õpilasele tagasisidet tema õppeedukuse kohta ning innustada õpilast sihikindlalt õppima. Oluline on suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ning toetada õpilast edasise haridustee valikul. Hindamine suunab õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel. Teadmiste ja oskuste hindamine on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
 - 2) Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid ja motiveerida õpilast hoolikalt täitma oma õppeülesandeid.
2. Hindamise põhimõte ja hindamisest teavitamine
 - 1) Teadmisi ja oskusi hindab klassi- või aineõpetaja, käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega.
 - 2) Klassi- ja aineõpetaja töö aluseks on kooli õppekava aine- ja töökava, mis sisaldab hindamise põhimõtteid. Iga õppeperioodi (õppeaasta, trimestri) alguses selgitab õpetaja hindamise vahendeid, kokkuvõtva hinde kujunemist, järelvastamise korda, konsultatsioonide korraldust.
 - 3) Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.
 - 4) Õppeainetes, mis eeldavad erivõimel põhinevaid oskusi (kehaline kasvatus, muusika, kunst, käsitöö ja tööõpetus), ei eelistata hindamisel andekust, vaid õpilaste püüdlikkust, osalemist õppeprotsessis ja teoreetilisi teadmisi. Neid aineid hinnatakse alates 2017/2018. õppeaastast II kooliastmes mitteeristavalt (arvestatud+/arvestatud/mittearvestatud). 2020/2021 õppeaastal hinnatakse II ja III kooliastmes loovus- ja oskusaineid mitteeristavalt. Mitteeristavalt (arvestatud+/arvestatud/mittearvestatud) hinnatakse 4.-8. klassi valikaineid ning II kooliastmes ja 7.-8.klassis loov- ja oskusaineid. Lisaks hinnatakse II kooliastmes mitteeristavalt inimeseõpetust ning ühiskonnaõpetust ja alates 21/22 õppeaastast ka 5.klassi kirjandust.
 - 5) Õppeainetes, mis eeldavad erivõimel põhinevaid oskusi (kehaline kasvatus, muusika, kunst, käsitöö ja tööõpetus), ei eelistata hindamisel andekust, vaid õpilaste püüdlikkust, osalemist

õppeprotsessis ja teoreetilisi teadmisi. Mitteeristavalt (arvestatud+/arvestatud/mittearvestatud) hinnatakse 4.-8. klassi valikaineid ning II kooliastmes ja 7.-8.klassis loov- ja oskusaineid. Lisaks hinnatakse II kooliastmes mitteeristavalt inimeseõpetust ning ühiskonnaõpetust ja 5.klassi kirjandust.

- 6) Käitumise ja hoolsuse hinnangute andmise (hindamise) põhimõtteid ning korda tutvustab õpilastele klassijuhataja õppeaasta algul koos kodukorra läbitöötamisega.
- 7) Õppeperioodi jooksul saadud hinded kantakse e-päevikusse hiljemalt hinde teavitamise päeva õhtuks. Vajadusel lisatakse kommentaar.
- 8) Tagasisidet õpilastele nende esitatud kirjalikest töödest annab õpetaja nädala jooksul. Suuremahuliste tööde korral (kirjandid, referaadid, uurimistööd jms) vastavalt kokkuleppele õpilastega.
- 9) Kokkuvõtvad hinded ja hinnangud (trimestri-, poolaasta-, aasta-, eksamihinded) kantakse e-päevikusse ja klassitunnistusele.
- 10) Teadmiste ja oskuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ning korda tutvustatakse vanematele kooli kodulehel, klassi lastevanemate koosolekul, Stuudiumi kaudu või individuaalselt. Teavet õpilase õpiedukusest saab e-päeviku, klassitunnistuse, õpilasraamatu, m-klassijuhataja ja vajadusel hinnetelege vahendusel.

3. Teadmiste ja oskuste hindamine

Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele. Õpilase teadmisi ja oskusi hinnatakse kõikides kooliastmetes terve õppeaasta jooksul kasutades õppimist toetavat ja kokkuvõtvat hindamist.

- 1) Õpilase teadmisi ja oskusi hinnatakse järgmiste tööde alusel:
 - suulised (ettekanne, referaat, esitlus, kõne, etlus, küsitlus vm);
 - kirjalikud (kontrolltöö, etteütlus, ümberjutustus, kirjand vm loovtöö, test, referaat, uurimus, õpimapp vm);
 - graafilised (joonis, diagramm, tabel, illustratsioon, poster vm);
 - praktilised (infootsing, tekstitöötlus, film, helisalvestis, kunsti- või tarbeese vm);
 - kombineeritud (tasemetööd, üleminekuksam, lõpueksam vm);
 - rühma- või grupitöö.
- 2) Õppeaasta kohustuslikud hindelised ja arvestuslikud tööd ning eksamid:
 - 1.klassis – loovtöö (individuaalne või grupis);
 - 2.klassis – koolisisene komplekstasemetöö, loovtöö (individuaalne või grupis);
 - 3.klassis – riiklikud tasemetööd, loovtöö (individuaalne või grupis);
 - 4.klassis – koolisisene või riiklik tasemetöö ühes õppeaines,
 - 5.klassis – koolisisene tasemetöö ühes õppeaines,
 - 6.klassis – riiklikud tasemetööd
 - 7.klassis – koolisisene või riiklik tasemetöö ühes õppeaines,
 - 8.klassis – komplekseksam, loovtöö (individuaalne või grupis)
 - 9.klassis – lõpueksamid eesti keeles ja matemaatikas, valikeksam õpilase valitud ainesKoolis läbi viidud tasemetöö hinne on mitteeristav ehk arvestatud või mittearvestatud. Tasemetöö hindamisel antakse õpilasele tagasisidet tema õppeedukuse kohta antud aines. Tasemetöö eesmärk on hinnata õpilase antud kooliastme (või klassi) kindla õppeaine õpitulemuste saavutamist.

8.klassi komplekseksami hinne kantakse eraldi hindena klassitunnistusele.

9.klassi lõpueksamite hinded ja III kooliastmes sooritatud loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.

3) Õppimist toetav hindamine

Õppimist toetava hindamise all mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, kavandatakse õppimise eesmärgid ja teed, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele. Õppimist toetava hindamise juures on oluline, et õppijad kaasatakse õppeprotsessi erinevatesse etappidesse: eesmärgistamisse, andmete kogumisse, tagasiside andmisesse (enese- ja kaaslasehindamise kaudu). Selline lähenemine aitab kujundada õpilastest ennastjuhtivaid ja -analüüsivaid õppijaid.

Õppimist toetav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutuste ja teadmistega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad lapse arengut.

- Õppetunni või õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslaselt või enesehinnangu abil suulist ja/või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet puudutavate teadmiste ja oskuste, ent ka käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kohta.
- Õpilane on kaasatud hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ja oma õppimist ning käitumist nende alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
- Õppimist toetava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpilasepõhist õpimappi.

4) Õpitud teadmiste hindamine

- Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi hinnatakse ainekavas toodud oodatavate õpitud teadmiste ja õppele püstitatud eesmärkidele tuginedes.
- Õpitud teadmiste hinnatakse viiepalli süsteemis numbriliste hinnetega või sõnaliste hinnangutega.
- Viiepalli süsteemis hinnatakse hindetega:
 - „5“ – („väga hea“) suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi „õpitud teadmine“), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav;
 - „4“ – („hea“) õpitud teadmine, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi;
 - „3“ – („rahuldav“) õpitud teadmine, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu;
 - „2“ – („puudulik“) õpitud teadmine, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu;
 - „1“ – („nõrk“) õpitud teadmine, kui see ei vasta õppekava nõuetele.
- Kui hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel kasutatakse punktiarvestust hinnatakse õpilaste töid järgmiselt:
 - hindega „5“ 90–100%;
 - hindega „4“ 75–89%;
 - hindega „3“ 50–74%;
 - hindega „2“ 20–49%;
 - hindega „1“ 0–19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

5) Kui õpilased on hindamisele kuuluv töö tegemata, kasutab õpetaja jooksva hindamisega e-päevikus märki „T“ koos selgitava märkusega. Õpilasel on kohustus tegemata töö sooritada 10 õppepäeva jooksul, v.a juhul, kui õpilane on olnud pikemalt haige või esindanud kooli.

- 6) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”.
- 7) Kui õpilane keeldub tööd esitamast või keeldub vastamast, hinnatakse teda "1"-ga, millele on õpetaja kohustatud lisama selgitava märkuse.
- 8) Kui õpilane on saanud e-päevikusse märke “T” ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata 10 õppepäeva jooksul, hinnatakse õpilase teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk”. Õpetaja teeb vastava paranduse asendades märgi “T” e- ainepäevikus hindegaga “1”.
- 9) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik” või „nõrk”, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks 10 õppepäeva jooksul vastavalt kokkuleppele aineõpetajaga alates hinde teatavaks tegemisest e-päevikus. Ühte ja sama tööd on õpilastel võimalik järele vastata ainult üks kord.
- 10) Arvestusliku töö tulemust on õpilasel õigus teada saada 10 tööpäeva enne trimestri hinde välja panemist
- 11) Igal aineõpetajal on vähemalt kord nädalas konsultatsiooniaeg (aeg õpetamiseks, õpilasele küsimiseks ja järelevastamiseks). Konsultatsiooniajad on avalikustatud kooli kodulehel ja kooli stendil.
- 12) Kui õpilasel on tunnistusel mitterahuldav hinne, siis on tal kohustus osaleda antud aine konsultatsioonides.
- 13) Kui õpilasel on trimestri hinnetes mitterahuldav tulemus, on klassijuhatajal, õpilasel ja lapsevanemal kohustus pidada arenguveestlus. Vajadusel kaasatakse aineõpetaja ja/või tugimeeskonnaliige.
- 14) I kooliastmes hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi sõnaliste hinnangutega.

4. Mitteeristav hindamine (arvestatud+, arvestatud, mittearvestatud)

Mitteeristavalt hinnatakse 5.-8. klassi valikaineid ning II kooliastmes ja 7.-8.klassis loov- ja oskusaineid. Lisaks hinnatakse II kooliastmes mitteeristavalt inimeseõpetust ning ühiskonnaõpetust ja 5.klassi kirjandust. Hindamiskriteeriumiteks on õppekavas välja toodud õpitulemused. Lähtuvalt saavutatavatest õpitulemustest seavad õpetaja ja õpilane õpieesmärgid. Hindamisel võrreldakse õpilase arengut eelnevalt seatud õpieesmärkidega. Hindamispõhimõtteid peab õpilastele eelnevalt tutvustama ja need võivad õpilaste individuaalset arengut arvestades olla erinevad. Mitteeristava hindamise puhul annab õpetaja õpilastele õppimist toetavat tagasisidet selle kohta, kui võrd on õpilane omandanud talle seatud eesmärgid.

Tulemusega arvestatud hinnatakse õpilast, kes saavutab seatud eesmärgid. Tulemusega arvestatud+ hinnatakse silmapaistvate tulemuste eest, mis ületavad õppekavas seatud eesmärgid. Kui õpilane ei soorita püstitatud õppekava eesmärgid, hinnatakse tema tulemus mittearvestatuks. Kui õpilane on saanud tulemuseks mittearvestatud on tal kohustus osaleda selle õppeaine konsultatsioonides ja omandada eeldatavad õpitulemused.

5. Kokkuvõttev hindamine õppeperioodi lõpus ja täiendav õppetöö

II-III kooliastmel hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt trimestri- ja aastahinnetega.

- 1) Klassitunnistused antakse õpilastele õppeaasta lõpus. I kooliastme õpilased saavad kokkuvõtivate hinnangutega tunnistuse kord poolaastas (jaanuaris ja juunis).

- 2) Trimestrihinne pannakse välja antud trimestri jooksul saadud hinnete või hinnangute alusel. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestrihinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.
 - 3) Kokkuvõtval hindamisel arvestatakse kõiki arvestuslikke hindeid või hinnanguid.
 - 4) Õpilasele, kelle trimestrihinne on „2“ või „1“ või juhul kui aine on hindamata peab hinde parandama järgmise trimestri jooksul, sooritades arvestusliku töö selleks etteantud kuupäeval.
 - 5) Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud parandamata, on õpilane jäetud antud aines täiendavale õppetööle, välja arvatud siis, kui ainekavas ette nähtud õpitulemused on saavutatud.
 - 6) Kui õpilane on puudunud rohkem kui 50% ainetundidest tervislikel põhjustel, võib jätta trimestrihinne välja panemata ning õpilasel on kohustus sooritada arvestuslik trimestri töö.
 - 7) Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi hiljemalt õppeaasta lõpuks.
 - 8) täiendavale õppetööle jätmise otsustab kooli õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu;
 - 9) täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppetöö lõppu;
 - 10) täiendava õppetöö jooksul täidab õpilane aineõpetaja koostatud kava kohaselt ja õpetaja vahetel juhendamisel õppeülesandeid, mida kontrollitakse ja hinnatakse;
 - 11) täiendava õppetöö positiivse soorituse korral pannakse välja õppeaine aastahinne, mis kantakse e-päevikusse ja klassitunnistusele selgitava märkusega;
 - 12) 9.klassi õpilasele pannakse kokkuvõtavad aastahinded välja enne lõpueksameid, välja arvatud õppeainetes, milles õpilasele on määratud täiendav õppetöö;
 - 13) kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“, „nõrk“ või „mittearvestatud“ või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole andnud positiivseid tulemusi ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme, siis võib erandjuhul õppenõukogu põhjendatud otsusega jätta õpilase klassikursust kordama, kaasates otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulates ära tema arvamuse;
 - 14) õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“, „mittearvestatud“ või samaväärne sõnaline hinnang, kaasates otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulates ära tema arvamuse.
 - 15) Hindamine distantsõppe ajal Tartu Forseliuse Koolis. Kui õppetöö toimub Tartu Forseliuse Koolis distantsõppe vormis, siis rakendatakse koolis mitteristavat hindamist A (arvestatud), MA (mittearvestatud), A+ (arvestatud kiitusega), kuhu on lisatud ka sõnaline kommentaar. Arvestuslikke töid võib hinnata ka distantsõppel numbriliselt. Õppeaasta kokkuvõttev hinne kujuneb eelnevate hinnete ja/või distantsõppe hinnangu alusel. Õpilase käitumist distantsõppel eraldi ei hinnata. Hoolsusele antakse eraldi hinnang ka distantsõppe ajal.
6. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul; 9.klassi lõpueksamite hinded ja loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.
 7. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
 - 1) kellel on üks „nõrk“ või „puudulik“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks „nõrk“ või „puudulik“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

VII. VARASEMA ÕPIKOGEMUSE ARVESTAMISE ALUSED

Kui õpilane osaleb regulaarselt huvikoolide või spordiklubide tegevuses sellises mahus, mis ületab õppekavas kehtestatud vastavate õppetundide (loovainetes või kehalises kasvatuses) mahtu, on direktoril õigus lapsevanema ja huvikooli või spordiklubi avalduse alusel õpilane vastavates õppeainetes õppetööst vabastada.

Õpetaja võib kokkuvõtval hindamisel arvestada õpilase tulemusi, mis on saavutatud väljaspool kooli (osalemine aineolümpiaadidel ja konkurssidel, keeltekoolis, teaduskoolis, spordikoolis, vabariiklikel ja rahvusvahelistel võistlustel, vahetusõpilaseks olemine jm), kui selle kohta on kirjalik tõend korraldavalt organisatsioonilt või asutuselt, mis sisaldab tulemust ja tegevusmahtu.

VIII. ÕPILASE JA VANEMA TEAVITAMISE NING NÕUSTAMISE KORRALDUS

1. Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Vastav teave on kättesaadav e-päevikus ja kooli koduleheküljel. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri või poolaasta algul.
2. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks tuleb põhikoolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise.
3. Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises.
4. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

IX. TUGE VAJAVATE ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED

1. Õpilaste juhendamine
Õpilaste juhendamine toimub aine- ja ringitundides, konsultatsioonides, virtuaalses keskkonnas ja individuaalselt. Vajadusel kohaldatakse õpilastele õpiabi, diferentseeritud õpet, õpiabiplaane, määratakse individuaalne õppe- või ainekava. Vastavalt õpilase individuaalsele vajadusele kohandatakse nii õppekeskkonda kui ka õppetingimusi.
2. Tuge vajavate õpilaste õppekorralduse põhimõtted
 - 1) Üldise toe all peetakse silmas ajutise õpiraskusega õpilasele pakutavat individuaalset juhendamist ainetunnis, õpiabi ning tunniväliseid konsultatsioone.
 - 2) Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes.

- 3) Üldist tuge vajavate ja HEV-õpilaste õppekorralduse põhimõtted lähtuvad järgnevast: erivajaduste võimalikult varane märkamine; õpilase erivajaduste määratlemisel kohene tugiteenuste rakendamine; õpilase erivajadustest lähtuvalt soodsa arengukeskkonna loomine; õpilase perekonna kaasamine arendus/ ja õpetustegevusse, sh nõustamine, juhendamine jm; spetsialistide kaasamine arendus/õpetustegevusse, meeskonna- ja võrgustikutöö korraldamine.
- 4) Üldist tuge vajavate ja haridusliku erivajadusega õpilase kohta täidetakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart.
- 5) Õpilase võimete ja annete arendamiseks tuleb koolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada vajaduse korral diferentseeritud õpet. Kool korraldab vajalike meetmete rakendamise, nende tulemuslikkuse hindamise ning õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise. Üldist tuge vajavate ja haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest.
- 6) Üldist tuge vajavate ja haridusliku erivajadusega õpilaste nõustamine ja õpiabi osutamine:
 - arenguestlused;
 - ainealased konsultatsioonid, individuaalne juhendamine;
 - õppetundides sobivate meetodite valik;
 - õppetöö diferentseerimine ja individualiseerimine ;
 - vestlused sotsiaalpedagoogi ja psühholoogiga;
 - õpiabitunnid ja pikapäevarühm;
 - õpiabiplaanid ja individuaalne ainekava;
 - koostöö kooliväliste spetsialistidega toetamaks õpilase arengut

Õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.
- 7) Õpiabi plaan koostatakse õpilasele, kelle trimestrihinne on mõnes aines puudulik või nõrk. Õpiabiplaan sisaldab puudulikult omandatud aineosa vastamise plaani õppenädalate lõikes. Õpiabiplaani koostab aineõpetaja, kes suunab ja kontrollib selle täitmist.
- 8) Õpiabi saab õpilane, kes vajab õpioskuste ja harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust. Ettepaneku õpiabi määramiseks teeb koostöös aineõpetajatega erivajadustega õpilaste õppe koordineerija, õpiabirühma määrab õpilase kooli direktor.
- 9) Õpiabitundides korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ja kirjalikku kõnet, kujundatakse ja arendatakse õpioskusi ja –vilumusi.
- 10) Kool võimaldab I kooliastme õpilastele osalemist pikapäevarühma töös, mis võimaldab õpilasele tuge ja järelevalvet õppetööst vaba aja sisustamisel ning koduste õpiülesannete täitmisel, pedagoogilist juhendamist ja suunamist huvialategevuses ning huvide arendamisel.
- 11) Pikapäevarühmad moodustatakse ühe klassi, erandina kahe või enama klassi õpilastest vastavalt kooli materiaalsetele võimalustele.
- 12) Õpilase pikapäevarühma arvamiseks kirjutab vanem sooviavalduse. Pikapäevarühma nimekirja kinnitab kooli direktor.
- 13) Eesti keelt teise keelena või üldse mitte valdavale õpilasele koostatakse vajadusel individuaalne õppekava või üksikutes õppeainetes õpiabiplaanid.
- 14) Kool teeb koostööd üldist tuge vajavate ja haridusliku erivajadusega õpilase vanemate/hooldajatega, et leida õpilase toetamiseks parimad vahendid.
- 15) Kool teeb hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamisel ja põhimõtete väljatöötamisel koostööd Hariduse Tugiteenuste Keskuse ja Tartumaa Rajaleidjaga, mida koordineerib kooli poolt määratud haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija.
- 16) Sõltuvalt õpilase toe vajadusest võib kool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Lähtudes õpilase

erivajadusest võib kool vabastada õpilase kooli õppekavas olevatest valikainetest. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga, koostatakse õpilasele individuaalne õppekava. Kui õpilasele on koostatud individuaalne õppekava ühes või mitmes aines, teavitab kool vanemat kirjalikult võimalusest tutvuda individuaalse õppekavaga.

17) Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, rakendatakse individuaalset õppekava ainult koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.

18) Õpilase andekuses peetakse seda, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus. Andekaid õpilasi toetatakse individuaalselt, õpilasi valmistatakse ette ja innustatakse osalema erinevatel aineolümpiaadidel ja konkurssidel ning võistlustel. Õpilase ja tema vanema soovil koostatakse talle ühes või mitmes õppeaines individuaalne õppekava. Andekate õpilaste toetamiseks tehakse koostööd teiste asutustega. Andekate õpilaste osalemist erinevates koolivälistes õppeasutustes jm asutustes (keeltekool, spordiklubi, teaduskoolid jm) arvestatakse õpilaste hindamisel vastavas õppeaines.

X. KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS

1. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.
2. Kooli õpilaste karjääriteadlikkuse tõstmisel lähtutakse Tartu Forseliuse Kooli kärjääri-ja ettevõtlusõppe tegevuskavast (Lisa 12).
3. I-II kooliastmes lõimivad klassi- ja aineõpetajad karjääriõpetuse õpetatavate ainetega, koostöös lastevanemate ja kooli karjäärikoordinaatoriga korraldatakse õppekäike, õpitakse leidma karjäärialast infot internetist ja muudest teabeallikatest.
4. III kooliastmes tegeletakse süsteemsemalt karjääriteadlikkuse ja ettevõtlikkuse suurendamisega peamiselt klassijuhatajatunni ja ühiskonnaõpetuse aine raames, kuid ka teistes õppeainetes. Õpitakse tundma tööturu võimalusi ja vajadusi, edasiõppimise võimalusi ning õpitakse karjääri planeerima. Koostöös Töötukassa spetsialistidega viiakse läbi kutsesobivustestid, õpilased ja nende vanemad saavad soovi korral individuaalset nõustamist.
5. Kord õppeaastas toimub infopäev lõpuklassi õpilastele ja nende vanematele. Õpilastele vajalik info on kättesaadav kooli raamatukogus, internetis. Info vahendajaks ja koolipoolseks nõustajaks on kooli karjäärikoordinaator, kes teeb koostööd klassijuhatajate, aineõpetajate ja Töötukassaga.

XI. ÕPETAJA TÖÖKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

1. Õpetaja koostab töökava ainekavast lähtuvalt.
2. Töökava koostatakse trimestrite kaupa.
3. Juhul kui ainekava on koostatud õppenädalate kaupa ja detailselt, pole aineõpetajal kohustust töökava esitada.

XII. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Kooli õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
2. Kooli õppekava koostamisel on aluseks riiklik õppekava.
3. Kooli õppekavas olevate valikainete valik lähtub õpilaste huvidest, ahhaaliku kooli ning muutuva õpikäsituse põhimõtetest.
4. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise korral kooskõlastatakse muudatused kooli hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukoguga ning kinnitatakse.

KOOLI AINEKAVAD

Kooli õppekava lisadena on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad:

- Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“ (Lisa 1)

1) Eesti keel

- „Eesti keel 1.klass“
- „Eesti keel 2.klass“
- „Eesti keel 3.klass“
- „Eesti keel 4.klass“
- „Eesti keel 5.klass“
- „Eesti keel 6.klass“
- „Eesti keel 7.klass“
- „Eesti keel 8.klass“
- „Eesti keel 9.klass“

2) Kirjandus

- „Kirjandus 5.klass“
- „Kirjandus 6.klass“
- „Kirjandus 7.klass“
- „Kirjandus 8.klass“
- „Kirjandus 9.klass“

- Ainevaldkond „Võõrkeeled“ (Lisa 2)

1) A-võõrkeel

- „Inglise keel 2.klass“
- „Inglise keel 3.klass“
- „Inglise keel 4.klass“
- „Inglise keel 5.klass“
- „Inglise keel 6.klass“
- „Inglise keel 7.klass“
- „Inglise keel 8.klass“
- „Inglise keel 9.klass“

2) B-võõrkeel

- „Vene keel 4.klass“
- „Vene keel 5.klass“

- „Vene keel 6.klass“
- „Vene keel 7.klass“
- „Vene keel 8.klass“
- „Vene keel 9.klass“
- „Saksa keel 4.klass“
- „Saksa keel 5.klass“
- „Saksa keel 6.klass“
- „Saksa keel 7.klass“
- „Saksa keel 8.klass“
- „Saksa keel 9.klass“

- Ainevaldkond „Matemaatika“ (Lisa 3)
 - „Matemaatika 1.klass“
 - „Matemaatika 2.klass“
 - „Matemaatika 3.klass“
 - „Matemaatika 4.klass“
 - „Matemaatika 5.klass“
 - „Matemaatika 6.klass“
 - „Matemaatika 7.klass“
 - „Matemaatika 8.klass“
 - „Matemaatika 9.klass“

- Ainevaldkond „Loodusained“ (Lisa 4)
 - 1) Loodusõpetus
 - “Loodusõpetus 1.klass”
 - “Loodusõpetus 2.klass”
 - “Loodusõpetus 3.klass”
 - “Loodusõpetus 4.klass”
 - “Loodusõpetus 5.klass”
 - “Loodusõpetus 6.klass”
 - “Loodusõpetus 7.klass”
 - 2) Bioloogia
 - “Bioloogia 7.klass”
 - “Bioloogia 8.klass”
 - “Bioloogia 9.klass”
 - 3) Geograafia
 - “Geograafia 7.klass”
 - “Geograafia 8.klass”
 - “Geograafia 9.klass”
 - 4) Füüsika
 - “Füüsika 8.klass”
 - “Füüsika 9.klass”
 - 5) Keemia
 - “Keemia 8.klass”
 - “Keemia 9.klass”

- Ainevaldkond „Sotsiaalsained“ (Lisa 5)

- 1) Inimeseõpetus
 - „Inimeseõpetus 2.klass“
 - „Inimeseõpetus 3.klass“
 - „Inimeseõpetus 4.klass“
 - „Inimeseõpetus 5.klass“
 - „Inimeseõpetus 7. ja 8. klass“
- 2) Ajalugu
 - „Ajalugu 5.klass“
 - „Ajalugu 6.klass“
 - „Ajalugu 7.klass“
 - „Ajalugu 8.klass“
 - „Ajalugu 9.klass“
- 3) Ühiskonnaõpetus
 - „Ühiskonnaõpetus 6.klass“
 - „Ühiskonnaõpetus 9.klass“
- Ainevaldkond „Kunstiained“ (Lisa 6)
 - 1) Kunst
 - „Kunst 1.klass“
 - „Kunst 2.klass“
 - „Kunst 3.klass“
 - „Kunst 4.klass“
 - „Kunst 5.klass“
 - „Kunst 6.klass“
 - „Kunst 7.klass“
 - „Kunst 8.klass“
 - „Kunst 9.klass“
 - 2) Muusika
 - „Muusika 1.klass“
 - „Muusika 2.klass“
 - „Muusika 3.klass“
 - „Muusika 4.klass“
 - „Muusika 5.klass“
 - „Muusika 6.klass“
 - „Muusika 7.klass“
 - „Muusika 8.klass“
 - „Muusika 9.klass“
- Ainevaldkond „Tehnoloogia“ (Lisa 7)
 - 1) Tööõpetus
 - „Tööõpetus 1.klass“
 - „Tööõpetus 2.klass“
 - „Tööõpetus 3.klass“
 - 2) Käsitöö ja kodundus
 - „Käsitöö ja kodundus 4.klass“
 - „Käsitöö ja kodundus 5.klass“
 - „Käsitöö ja kodundus 6.klass“
 - „Käsitöö ja kodundus 7.klass“

- „Käsitöö ja kodundus 8.klass“
 - „Käsitöö ja kodundus 9.klass“
- 3) Tehnoloogiaõpetus
- „Tehnoloogiaõpetus 4.klass“
 - „Tehnoloogiaõpetus 5.klass“
 - „Tehnoloogiaõpetus 6.klass“
 - „Tehnoloogiaõpetus 7.klass“
 - „Tehnoloogiaõpetus 8.klass“
 - „Tehnoloogiaõpetus 9.klass“
- Ainevaldkond „Kehaline kasvatus“ (Lisa 8)
 - „Kehaline kasvatus 1.klass“
 - „Kehaline kasvatus 2.klass“
 - „Kehaline kasvatus 3.klass“
 - „Kehaline kasvatus 4.klass“
 - „Kehaline kasvatus 5.klass“
 - „Kehaline kasvatus 6.klass“
 - „Kehaline kasvatus 7.klass“
 - „Kehaline kasvatus 8.klass“
 - „Kehaline kasvatus 9.klass“
 - Valikained (Lisa 9)
 - „Loovus 2.klass“
 - „Ahhaa – mis? kuidas? miks? 2.klass“
 - „Loovus ja programmeerimine 3.klass“
 - „Loovus 5.klass“
 - „Loovus 7.klass“
 - „Loovus 8.klass“
 - „Looduse mitmekesisus 5.klass“
 - „Leiutamine 5.klass“
 - „Loovkirjutamine 6.-8.klass“
 - „Hakkame ajakirjanikeks! 6.-8.klass“
 - „Robotika ja mehhatroonika 6.-8.klass“
 - „Sõbralik tarbimine 6.-8.klass“
 - „Loodussõbralik matkamine 6.-8.klass“
 - „Fotograafia 6.-8.klass“
 - „Rännak filmimaailmas 6.-8.klass“
 - „Õppimine avastades 6.-8.klass“
 - „Teatrimängud 6.-8.klass“
 - „Ettevõtlikult ettevõtjaks 6.-8.klass“
 - „Avastamas ahhaalikku 6.-8.klass“
 - „Ahhaa, inimene! 6.-8.klass“
 - „Animatsioon. 6.-8.klass“
 - „Avastamas psühholoogiat endas 6.-8.klass“
 - „Ürituskorraldus 6.-8.klass“
 - „Sinine planeet 6.-8.klass“

- „Avasta endas muusik 6.-8.klass“
- „17 tunniga juutuuberiks 6.-8.klass“
- „Kogemustega edukaks 6.-8.klass“
- „Õnnetund 6.-8.klass“
- „Eluks valmis?! 6.-8.klass“
- „Mõtelda on mõnus 6.-8.klass“
- „Toitumine ja treening 6.-8.klass“